

Slivniški pogledi

| julij–avgust 2021 | letnik 8 | številka 76 |

OBČINA
CERKNICA

Beč | Bečaje | Begunje pri Cerknici | Bezuljak | Bločice | Bloška Polica | Brezje | Cajnarje | Cerknica | Čohovo | Dobec
Dolenja vas | Dolenje Jezero | Dolenje Otave | Gora | Gorenje Jezero | Gorenje Otave | Goričice | Grahovo | Hribljane
Hruškarje | Ivanje selo | Jeršiče | Korošče | Koščake | Kožljek | Kranjče | Kremenca | Krušče | Kržišče | Laze pri Gorenjem Jezeru
Lešnjake | Lipsenj | Mahneti | Martinjak | Milava | Osredok | Otok | Otonica | Pičkovnik | Pirmane | Podskrajnik | Podslivnica
Ponikve | Rakek | Rakov Škocjan | Ravne | Reparje | Rudolfovo | Selšček | Slivice | Slugovo | Stražišče | Sveti Vid | Ščurkovo
Štrukljeva vas | Tavžlje | Topol pri Begunjah | Unec | Zahrib | Zala | Zelše | Zibovnik | Žerovnica | Župeno

9 772386 0119006

Avtor in fotograf: **dr. Jernej Polajnar**

Žuželke na vrtu

Predmestni in mestni vrtovi so ekosistemi v malem. Predstavljajo pomembno zatočišče za številne organizme, ki težko preživijo na vedno intenzivnejših kmetijskih površinah in pozidanih območjih. Žuželke so kot izjemno raznolika skupina živali ključen del teh ekosistemov.

Velika večina živi skrito človekovim očem v tleh ali rastlinju in jih navadno opazimo le, če jih načrtno iščemo. Pozornost zbuja le najbolj pisani ali drugače vpadljivi predstavniki, pa seveda vrtni škodljivci, čeprav ti predstavljajo le neznamenit delež žuželčje favne vrtov.

Z nekaj pazljivega opazovanja lahko vsakdo občuduje žuželčje prebivalce vrta, ki tvorijo pravcat splet. Če je vrt dobro ohranjen, bo našel plenilce (pikapolonice, tenčičarice), rastlinojede (listne uši, gosenice metuljev), z malo več truda morda tudi zajedavce (na primer osice) in razkrojevalce (govnače, ličinke hroščev, ki se prehranjujejo z odmrlim organskim materialom, idr.). Z nekaj sreče lahko opazimo tudi zanimive odnose med njimi. Mravlje na primer skrbijo za kolonije listnih uši, od katerih pridobivajo »mano« – rastlinske sokove, ki jih listne uši izločajo kot odvečne, za mravlje pa so dober vir sladkorjev. Temu odnosu pravimo mutualizem, pri katerem imata obe vrsti korist: mravlje v zameno za mano varujejo »svojo« kolonijo, podobno kot pastir varuje čredo. Mnogo bolj znan primer je oprasovanje. Množica oprasovalcev, kot so čebele, čmrlji, metulji in muhe trepetavke, v zameno za raznašanje peloda dobi medicino v cvetovih. Nekateri odnosi so na prvi pogled manj harmonični, pikapolonice tako pridno požirajo listne uši in druge majhne rastlinojede žuželke. Splet vseh teh odnosov pa v zdravem vrtu podobno kot v naravi vseeno poskrbi, da se noben člen ne namnoži prek vseh meja ali izumre.

Vrtnar vpliva na skupnost organizmov v svojem vrtu na različne načine, predvsem z izbiro sajenih rastlin in zatiranjem neželenih predstavnikov, ki ga največkrat izvajamo s kemičnimi pripravki – pesticidi. Z raznolikimi, predvsem medovitimi vrstami rastlin, je vrt, če je dovolj velik, lahko prava oaza biodiverzitet, kjer bodo naravni sovražniki škodljivcev pripomogli k ravnovesju in morda uporaba

pesticidov sploh ne bo potrebna. Pesticidi proti žuželkam – insekticidi – so netarčni in škodujejo vsem žuželkam, tudi koristnim. Ob prekomerni uporabi insekticidov nevede zatremo tudi naravne sovražnike škodljivcev, ki jih je običajno manj kot rastlinojedih žuželk in počasneje se razmnožujejo. Naslednjo sezono zato doživimo še hujši izbruh škodljivca, ki ga zdesetkana populacija plenilca ne more več uravnati. V tem začaranem krogu porabimo vedno več insekticida za enak učinek, hkrati pa škodujemo še okolju in sebi, saj so to strupene snovi.

Je vaš vrt oaza biodiverzitet? Vabljeni, da sodelujete v našem natečaju Biodiverziteti najbolj prijazen vrt. Navodila za prijavo so objavljena na spletni strani www.naturaviva.si.

Kaj lahko storimo za zdrav ekosistem na vrtu?

- Če imamo dovolj velik vrt, lahko pustimo del zaraščen s »plevelom«. Divje rastline služijo kot zatočišče za žuželke in druge majhne živali, tudi ko preostanek vrta prekopljemo za sejanje ali ga poškopimo s pesticidi.
- Če je vrt majhen, se morda lahko dogovorimo s sosedi za mejico iz avtohtonega grmičevja, ki je prav tako odlično zatočišče za živali.
- Nastavimo umetna zatočišča za žuželke. Sem spadajo recimo t. i. »hoteli« za čebele samotarke; narobe obrnjene lončke za rože, ki jih napolnimo s suho travo in postavimo na tla, pa s pridom izkoristijo tenčičarice in druge vlagoljubne žuželke. Talnim žuželkam lahko naredimo zatočišča iz nalomljene lončevine ali kamenčkov v kakem kotu.
- Organske odpadke kompostiramo. Kompost je vsestransko uporaben, v njem pa se naseli tudi množica prebivalcev.
- Poskusimo sobivati s škodljivci, namesto da jih takoj zatiramo. Majhna populacija listnih uši ali peščica gosenic verjetno ne bo povzročila omembe vredne škode.

**RECIKLAŽA VOZIL
 PRODAJA REZERVNIH DELOV
 ODKUP VOZIL - PRODAJA VOZIL**

Avtorosi d.o.o.
 Ravbarkomanda 11
 6230 Postojna
 Tel.: 05 726 11 44
 Gsm: 041 410 224 in 041 617 723
www.avtorosi.si